

DANSK+

Nyhedsbrev

Januar 2017

Dansk+

Dansk+ erfaringer ved projektets afslutning

Man lærer ikke dansk ved kun at sidde på skolebænken.

En lokalpolitisk kommentar fra Billund

Når man kender jobfunktionerne, kan man bedre koncentrere sig om det sproglige.

Der bliver mere tid til sproget, når man kender arbejdsopgaverne

Vi bryder fordomme ned, når vi har praktikanter fra andre lande!

Wafaa er en gevinst for butikken

Fire ugers sprogpraktik - Kort, men meningsfuldt!

Når bare praktikanten selv vil

Efter sprogpraktik – hvad så?

En opfølgende snak med jobkonsulenten

Det er dansk vi snakker sammen!

Når medarbejderne kommer fra mange lande

Når en flygtning viser, at hun virkelig gerne vil, så skal hun også have al den hjælp, hun kan få!

En sprogmakker kan også bruges til flygtninge

Safiye er de gode ekstra hænder, vi mangler alle vegne

Vi snakker hele tiden

Nu kan jeg få lov at lege, - da jeg var barn, var der krig.

Derfor er legeredskaber lige noget for Edis

Du modtager dette nyhedsbrev, fordi vi tror, du kan have interesse i projekt Dansk+. Ønsker du ikke at modtage fremtidige nyhedsbreve, skal du blot afmelde det i en mail til fir@da.dk. Du kan også læse nyhedsbrevet på projektets hjemmeside: www.danskplus.dk

Dansk+

---

*For mere information
Kontakt: Finn Rasmussen*

fir@da.dk

Til oversigt

Dansk+ projektet er nu i sin afsluttende fase. Det endelige koncept kan ses på projektets hjemmeside: www.danskplus.dk

Indtil nu er omkring 400 borgere blevet testet for deres sproglige niveau og godt halvdelen er startet i sprogpraktik. En del af disse praktikforløb er stadig i gang, og det er nogle af dem, som bliver omtalt i dette nyhedsbrev. I dette nummer er der også eksempler på brug af sprogmakker i forhold til flygtningeforløb samt efterbehandling, hvis praktikken ikke umiddelbart kaster et job af sig. Af de gennemførte forløb er godt en tredjedel af borgerne fortsat i fast arbejde eller uddannelse og er dermed ude af jobcentret.

Nyhedsbrevet indeholder også en lokalpolitisk kommentar til Dansk+ projektet.

Ideen omkring Dansk+ er blevet præsenteret på en konference den 8. december i København, som havde "uddannelsesindsatser for voksne flygtninge" som overskrift og var organiseret af Styrelsen for Videregående Uddannelser. Dansk+ blev præsenteret i en paneldebat om udbytte og effekt af voksenlæring i relation til integrationsindsatser, og det var et af de få eksempler på direkte læring på arbejdspladsen.

Her blev især fremhævet det fremragende arbejde de 138 sprogmakkere gør, for at fremme det sproglige niveau og dermed integrationen både på arbejdsplads og i samfundet i øvrigt. Det blev også fremhævet at 138 virksomheder indtil nu har stillet Dansk+ sprogpraktikpladser til rådighed.

Man lærer ikke dansk ved kun at sidde på skolebænken

Derfor er formand for beskæftigelsesudvalget i Billund kommune Gitte Ottosen glad for at kommunen er en del af Dansk+ projektet. "Som en lille kommune har vi ikke et stort antal borgere med i projektet, men sproget er vigtigt hele vejen rundt, og vi synes Dansk+ ideen med en sprogmakker er et godt tilbud til træning af dansk".

Før var man knap så fokuseret på sproget i kommunen, men i dag har man svært ved at se, at man kan klare sig godt på arbejdsmarkedet - og i tilværelsen i Danmark i øvrigt - uden at kunne tale sproget.

"Selv om vi har et par store arbejdspladser i kommunen, hvor arbejdssproget er engelsk, så skal de medarbejdere og deres familier stadig kunne begå sig godt i lokalsamfundet, og her er kendskab til dansk, sammen med et job, vejen til at blive selvkørende og falde til i det omgivende samfund," siger Gitte.

Billund er en kommune med høj beskæftigelse og lav arbejdsløshed, og Gitte ser fremadrettet en mangel på kvalificeret arbejdskraft, både hvad angår højtuddannede og personer med et lavere kompetenceniveau. "Der har vi i kommunen en fælles opgave med virksomhederne. Kommunen skal være opmærksom på, hvordan vi kan hjælpe og støtte både borger og virksomhed, og virksomhederne skal sikre, at medarbejderne er med til at hjælpe de nye ind på arbejdspladsen."

Det er lige netop det en sprogmakker er god til, og da Billund kommune har vedtaget en ny integrationspolitik, hvor man ser mennesket først og tager udgangspunkt i personens ressourcer, håber Gitte, at man kan undgå at få sat mennesker i bås, men får set på alle som en ressource.

"Vores virksomheder tager i høj grad socialt ansvar, men der er stadig noget at arbejde med. Kommune og jobcenter arbejder allerede med nye værdier og menneskesyn i tilgangen, så jeg tror, vi er ved at være godt rustede i Billund. Dansk+ sprogmakkerideen har været med til at give en fleksibel tilgang til nye værktøjer og metoder, ikke mindst i det brede samarbejde mellem kommune, uddannelsessteder og virksomheder. Her hjælper vores størrelse også med til, at vi undgår for meget silotænkning", siger Gitte.

"Vi har taget metoden til os og fået et fast forankret samarbejde, hvor vi tænker på tværs og har fokus på, hvad der giver mening for borgeren og virksomheden", slutter Gitte.

For mere information
Kontakt: Malene
Markvardsen

mam@billund.dk

Til oversigt

Til oversigt

Når man kender jobfunktionerne, kan man bedre koncentrere sig om det sproglige.

Det er en konstatering fra Muhamed Radic, når han ser tilbage på sin sprogpraktik på materielgården i Give.

”Jeg kendte arbejdsopgaverne godt, for jeg har arbejdet i mange år i det samme område i Aarhus, inden jeg flyttede til Vejle. Det havde den fordel, at jeg kunne koncentrere mig om den dansksproglige træning, når jeg arbejdede sammen med min sprogmakker, Marianne,” siger Muhamed. ”Hvis jeg for eksempel skulle have arbejdet sammen med en murer, så ville jeg være nødt til også at koncentrere mig om de nye og ukendte arbejdsopgaver.”

Muhamed fortæller om sprogmakkeren Marianne, at hun var en virkelig god og rar kollega, som han kunne snakke med om alt. ”Vi kendte begge jobbet godt og kunne lære af hinanden der, men på det sproglige område snakkede vi bare løs. Det var meget almindelig kollegasnak, men også om vores forskellige baggrunde og de forskelle og ligheder, der var i vores liv.”

Muhamed synes, han blev klart bedre til at tale dansk i løbet af sine tre måneder i sprogpraktik, og det betød også meget for ham at tale dansk hver dag, da han bor alene og derfor kun får talt meget begrænset dansk, når han ikke er på arbejde.

*For mere information
Kontakt: Laila Anthonsen*

laant@vejle.dk

Til oversigt

Muhamed er egentlig uddannet som elektriker i Bosnien og kom hertil som flygtning i 1995. I mange år har han boet og arbejdet i Aarhus inden for det grønne område, men for nylig flyttede han til Vejle, og er nu jobsøgende. Muhamed er nu i en normal praktik på Hedensted Kirkegård, og han håber meget på snart at få et fast job, selv om det grønne område er noget sæsonbetonet. Han er i hvert fald ikke bange for at rejse lidt for jobbet. Både til praktikkerne i Give og Hedensted tager han cykel og tog hver dag, og han har da også to jobsamtaler på vej.

For selv at følge op på det sproglige, ser Muhamed både dansk TV og hører dansk radio for at følge med i nyhederne. ”Jeg bor i Danmark og må da følge med i, hvad der sker i Danmark”, slutter Muhamed.

Vi bryder fordomme ned, når vi har praktikanter fra andre lande!

For mere information
Kontakt: Maria Anglada

maang@esbjergkommune.dk

Til oversigt

Butikschef i Sport24Outlet i Esbjerg, Jane Langkilde Madsen er slet ikke i tvivl om, at det har stor positiv indvirkning - både på personale og kunder - når de møder andre kulturbaggrunde i butikken. "Her skal være plads til alle, og vi lærer mindst lige så meget af vores praktikanter, som vi kan lære dem", siger Jane, "det er en gensidig læring, og hvis der var ansatte, som måske var lidt skeptiske overfor fremmede kulturer, så er de det ikke længere, når de har fået personligt kendskab til en person med anden etnisk baggrund. Jeg tror faktisk, der er opstået venskab for livet", fastslår Jane.

Wafaa Sahail fra Irak er dansk+ sprogpraktikanten, der bliver så rosende omtalt. Wafaa har været i Danmark i 18 år – dog afbrudt af et års tid tilbage i Irak, hvor familien fandt ud af, at de nu hørte mere hjemme i Danmark end i Irak. Wafaa besluttede, da de kom tilbage til Danmark, at nu ville hun gerne ud på arbejdsmarkedet og praktikpladsen i Sport24Outlet er faktisk Wafaas første erfaringer med det danske arbejdsmarked. Det er meget positive erfaringer, Wafaa tager med sig. Hun holder af arbejdet, omgangen med kolleger og kunder, og hun kan lide den direkte omgangstone på stedet og al den hygge og omsorg for hinanden, som man lægger vægt på blandt personalet.

Wafaa bærer et skilt, hvor der står, hun er i sprogpraktik, så kunderne har forståelse for, at hun ikke taler flydende og fejlfrit dansk. Men det går efterhånden så godt, at Wafaa også er begyndt at kunne ekspedere ved kassen. Det betyder også, at Jane og det øvrige personale åbenlyst retter sproglige fejl. "Her pakker vi ikke andet end varerne ind", siger Jane, "Wafaa skal træne sproget, mens hun er her, så det skal vi hjælpe hende med, og så må vi påpege fejl. Det har dog også fået os til at tænke mere over, hvad vi siger, og også hvad det egentlig er for et fagsprog vi har". Man har kun oplevet en negativ reaktion fra en kunde på Wafaas tørklæde, og vedkommende blev kraftigt anbefalet at finde et andet sted at handle af butikschefen.

Wafaa har fire børn, som både taler dansk og arabisk, men det bliver mest til at tale arabisk hjemme, så Wafaa er meget glad for muligheden for at blive bedre til at tale dansk, samtidig med at hun føler, hun bidrager med sin arbejdskraft i butikken. De arbejder med ordstilling, udtale og forholdsord, godt støttet af en sprogkonsulent fra det lokale sprogcenter, men lige så vigtigt er det for Wafaa at komme i kontakt med danskere og lære, hvordan de tænker og arbejder. "Vi tør spørge og vi forklarer, så alle i butikken lærer ekstremt meget om kultur, og vi kan også tale om kønsroller – gerne over en af de eftertragtede hjemmebagte kager i frokoststuen, som også Wafaa bidrager med".

Jane er overbevist om, at ikke kun Wafaa, men også de andre praktikanter, der har været i butikken, har været med til at bryde fordomme ned hos både personale og kunder. "Når man først har lært mennesket bag at kende, er der jo ikke så store forskelle", siger Jane, som er tydeligt og berettiget stolt over arbejdspladsens bidrag til integrationen. Jane og Wafaa har også allerede planer om, hvordan de skal samarbejde om at hjælpe Wafaa videre til et fast job. "Wafaa er dygtig og motiveret, så hun skal nok få landet et rigtig godt job" slutter Jane med overbevisning.

Fire ugers sprogpraktik - Kort, men meningsfuldt!

For mere information
Kontakt: Brian Bo
Rasmussen

bbras@naestved.dk

Til oversigt

Det mener i hvert fald butikschef Hans Henrik Olsgaard i Fakta i Brøderup ved Tappernøje på Sydsjælland. Grzegorz Adamiuk fra Polen er netop ved at afslutte en fire ugers sprogpraktik i butikken, og Hans fortæller om tydelige fremskridt.

”Da han var til samtale var Grzegorz meget usikker på sig selv, og det var mest Grzegorz’s kone jeg fik talt med. Nu kommer han af sig selv og siger, hvad han gerne vil lave”

Grzegorz er meget interesseret og god både til arbejdet i butikken og til at få snakket dansk, men indimellem så må Google Translate til for at sikre fuld forståelse. Det er især udtale og formulering af hele sætninger, der volder vanskeligheder, men der er god feedback fra sprogkonsulenten fra Clavis, og Hans understreger, at når praktikanten selv gerne vil – så er det hele meget nemmere.

Fakta har en del erfaring med både danske og udenlandske praktikanter. ”Vi er en lokal butik i et lille lokalsamfund, og vi deltager aktivt i lokale aktiviteter, så selvfølgelig tager vi socialt ansvar. Området her skal være med til at integrere flygtninge i Næstved kommune, og det er vores kunder positive overfor, så personale i butikken bliver godt modtaget, også selv om de ikke er helt perfekte til dansk, eller på anden måde skiller sig lidt ud fra flertallet”, siger Hans.

Grzegorz har et skilt på, hvor der står han er sprogpraktikant, så kunderne ved, at de ikke kan forvente et helt korrekt dansk. Hans ser det da også som en af de vigtige ting i forbindelse med at tage praktikanter, at han får lejlighed til at tale med dem, inden de starter. ”Jeg skal se, om det er et personligt match, som jeg tror på kan fungere i vores butik, og jeg skal kende praktikantens og vores udfordring, men så ender det som regel også altid med en god periode, hvor praktikanterne også tilfører noget nyt og givende til vores butik”, siger Hans.

Hans har deltaget i et sprogmakkerkursus og var glad for at blive klædt på og få noget materiale, men en del af det var kendt stof for Hans. I det daglige sørger han for, at Grzegorz enten arbejder sammen med ham selv eller bliver koblet med en anden medarbejder, for at sikre at han får talt så meget dansk som muligt. Og her i slutningen af forløbet er Grzegorz også i stand til at arbejde selvstændigt med opgaver i butikken.

”Det fine ved at have praktikanter er at være med til at udvikle andre mennesker og give dem mere selvtillid. Det at se et andet menneske blomstre, få mere viden bygget på, kombineret med troen på at kunne komme videre – det er det hele værd”, slutter Hans.

Efter sprogpraktik – hvad så?

For mere information
Kontakt: Nina Henriksen

nihen@odense.dk

Til oversigt

Heldigvis har rigtig mange af de praktikanter, som Odense kommune har haft gennem en Dansk+ praktik, fået arbejde, men jobcentret stod med otte borgere, som ikke umiddelbart havde et job i kikkerten.

Disse borgere blev inviteret til en snak med kommunens jobkonsulenter, Kim Bo Laursen eller Tayssir Melhem.

”Vi følger op på praktikforløbene og får en god snak om, hvordan det er gået. Så taler vi lidt om deres jobønsker og prøver også at udfordre dem lidt på mulighederne, så de måske kommer til at søge noget bredere” siger Kim og Tayssir. De gennemgår også borgerens CV og øvrige skriftlige ansøgningsmateriale og får dem til at tilpasse og opdatere det.

For mange borgere er det et problem med en skriftlig ansøgning. De virker usikre på sig selv, og det bliver en meget generel standardansøgning, de får skrevet. Derfor opfordres de til at komme ud og banke på døren hos virksomheder, hvor man ikke bruger skriftlige ansøgninger. ”Vi kender mange virksomheder, hvor et godt CV og personligt fremmøde er nok til at komme i betragtning til et job, og dem prøver vi at skubbe borgerne i retning af”, siger Tayssir.

Vi kan også godt hjælpe nogle meget direkte ved at kontakte en passende virksomhed eller ved at hjælpe med at skrive en ansøgning, hvis det er det, som der er behov for”, supplerer Kim.

Af de otte dansk+ praktikanter er to nu startet på uddannelse, to er kommet i arbejde og en er startet som selvstændig. Kim og Tayssir er ret sikre på, at de sidste tre også nok skal komme videre.

Det er dansk vi taler sammen!

For mere information
Kontakt: Erica Carvajal

erca@kolding.dk

Til oversigt

Hos Berendsen i Kolding er rigtig mange nationaliteter repræsenteret i den meget store vaskehal. Produktionschef Peter Voss understreger derfor, at det er en klar firmapolitik, at alle skal kommunikere på dansk.

Men der er ikke noget krav om, at man skal tale flydende dansk, ”vi vil meget gerne hjælpe vores medarbejdere til at blive bedre til dansk, så en del af vores otte praktikanter har tilknyttet en sprogmakker.

Det gælder også Bülent Topal, der stammer fra Tyrkiet og nu har været i Danmark i snart 10 år. Inden da har han været 17 år i Sverige. Bülent er glad for muligheden for at komme til at tale mere dansk, og han er motiveret for arbejdet, hvor han har gode arbejdskolleger. Bülent har fuld forståelse for at arbejds sproget skal være dansk, når der er kolleger fra mange forskellige lande, men han er også glad for, at han har fået en sprogmakker, der kan træne og træde til, når det bliver lidt svært. Bülent kan også bruge sin sprogmakker som rollemodel. Hatice har nemlig selv tyrkisk baggrund, men taler i dag flydende dansk, og hun hjælper ham både med det danske sprog og med arbejdsrutinerne på arbejdspladsen.

”Det er afgørende for en stor og multikulturel arbejdsplads som vores, at de mere rutinerede hjælper de mindre rutinerede, og så vil vi gerne være med til at klæde de rutinerede på til opgaven, enten som sprogmakker eller mentorer”, siger Peter Voss, som samtidig er den, som er ansvarlig for alle praktikforløb på arbejdspladsen.

Praktikforløbet har fået Bülent til at bruge dansk meget mere, og han får også hjælp fra børnene, som han for nylig er blevet alene med. Man er ved at planlægge, at Bülent skal fortsætte i en eller anden form for ansættelse hos Berendsen, når praktikperioden er overstået. ”Da Bülent kom, var han stille og forsigtig”, siger Peter Voss, ”Nu er det tydeligt, at han har fået meget mere selvtillid og er blevet mere åben og glad – det er dejligt og spændende at se den udvikling.”

Peter Voss understreger, at Berendsen gerne tager praktikanter, dels for at signalere at man er en del af den globale verden, dels for at tage et socialt ansvar – ”men til syvende og sidst er det en rigtig god prøvetid og dermed en åbenlys rekrutteringsmulighed”.

Når en flygtning viser, at hun virkelig gerne vil, så skal hun også have al den hjælp, hun kan få!

For mere information
Kontakt: Chris
Kuylenstierna

cku@brondby.dk

[Til oversigt](#)

Sådan siger Søren Esmarch, som er instruktør i Fitness World i Glostrup. Det var i forbindelse med Vestegnens Sprog- og Kompetencecenters ønske om at afprøve Dansk+ ideen med en sprogmakker i en praktik for en flygtning, at centret og Søren blev spurgt, om de ville træde til. Den syriske flygtning Daleen havde netop en baggrund som fitness instruktør i Syrien, så det var et oplagt praktikområde.

”Jeg blev klædt på af sprogcentret, og havde også materialet fra Dansk+, men arbejdede mest ud fra, hvad der fungerede. Daleen mødte ind over middag, efter hun havde været på sprogskolen. En af de første ting, jeg lærte, var at stille spørgsmål, der krævede svar – mere end et ja eller nej. Men ellers fulgte hun mig i mit arbejde. Vi rengjorde vores maskiner, samtidig med at hun lærte, hvad de enkelte dele hed på dansk”, siger Søren.

Senere blev der bygget på og talt om, de processer der sker, både i arbejdet med maskinerne og arbejdet med kunderne på holdet. Daleen var med til at planlægge og gennemføre et integrations- og fitnessforløb for børn, og hun var med til at lede et ældrehold.

Brugerne af centret var glade for hende, og hvis Søren skulle vurdere hendes sproglige niveau på en skala fra 1-10, så synes han hun startede på 1-2 og sluttede på 6-7, så der skete store fremskridt. Søren brugte en pædagogisk kreativ tilgang, blandt andet skrev de sammen en julesang til holdene. I starten var Daleen altid sammen med Søren på jobbet, men efterhånden kom hun til at arbejde mere selvstændigt. Hun snakkede med alle instruktører og ansatte og blev godt modtaget. ”Vores brugere kommer mange steder fra, så det er godt, at det også afspejler sig i instruktørkorpset, men vi holder fast i, at når vi er i Danmark, så taler vi dansk”, siger Søren.

Daleen fandt efterhånden ud af, at der var stor forskel på at være fitnessinstruktør i Syrien og i Danmark, så hun valgte at gå videre i et andet fagområde, og hun er i dag ansat i en børnehave. Men Søren har stadig kontakt med hende, og sprogligt er hun nået så langt, at de kan tale meningsfuldt sammen på telefon, og Søren har prøvet at hjælpe Daleen med at finde et fritidsjob til hendes søn.

Safiye er de gode ekstra hænder, vi mangler alle vegne

For mere information
Kontakt: Lars Mose

lars.m@sprogcentermidt.dk

Til oversigt

Så positivt omtaler sprogmakker Maline Tonsgaard sig om Dansk+ sprogpraktikanten Safiye Öztürk fra Tyrkiet.

Safiye er i praktik i køkkenet på børneinstitutionen Rytterkilden i Horsens. Hun har været i Danmark i næsten 10 år, men har haft arbejdstyper, hvor hun ikke var sammen med andre, så hun har ikke fået talt så meget dansk, og det er mange år siden, hun gik på sprogskole, så meget er glemt. Det er især det talte sprog, der er fokus på i sprogpraktikken. Safiye forstår ganske meget dansk, men det kniber, når hun selv skal tale det.

Det er blevet væsentligt bedre i løbet af praktiktiden, Safiye har fået mere mod og større selvtillid, så hun er ikke længere så nervøs for at tale dansk. Safiye synes det er en god arbejdsplads, og hun hjælper med alle former for arbejde i køkkenet – det er de ekstra hænder Maline er så glad for – til gengæld giver Maline plads til Safiyes sproglige træning. "Det går begge veje", siger Maline, "og det er spændende at kunne hjælpe!"

Dagligdagen i køkkenet er inddelt i to. Om formiddagen er der meget travlt med tilberedelse af dagens mad. Derfor bliver den sproglige træning meget omkring det faglige, hvad de enkelte dele hedder, hvordan arbejdsprocesserne er og skal forstås. "Det er egentlig ganske simple vendinger som: "kan du lige hente to poser mel?", siger Maline, og Safiye spørger ind, hvis hun ikke er helt med. "Så vi tænker ikke så meget over det, men vi taler hele tiden, og talesproget er meget aktivt", siger de begge.

Efter middag tager travlheden af, og nu er der tid til mere sjov og almindelig snak. Her lærer Safiye og Maline af hinanden, om hverdagen i de forskellige kulturbaggrunde og om vaner og traditioner. "Det har været rigtig spændende", siger Maline, "og det er yderst relevant, fordi vi har børn fra mange kulturer i det her område af Horsens."

Mange af børnene kommer også og snakker – dansk – med Safiye. "De er nysgerrige efter, hvad de skal have af mad" siger Safiye, "og sjove at snakke med".

Safiye og Maline griner meget sammen, men en gang imellem kommer Maline til at tale lige vel hurtigt, "men så ser Safiye helt forkert ud i hovedet, så ved jeg godt, det gik for stærkt", siger Maline. I øvrigt understreger de begge, at de har oparbejdet en samarbejdsform, hvor det er helt i orden at rette på hinanden. Det ser bestemt også ud til at have effekt, i hvert fald er sprogkonsulenten fra Sprogcenter Midt meget positiv, når han tester den sproglige udvikling hos Safiye.

Nu kan jeg få lov at lege, - da jeg var barn, var der krig.

For mere information
Kontakt: Maria Anglada

maang@esbjergkommune.dk

Til oversigt

Ordene kommer fra Edis Brkanic fra Bosnien. Edis er i sprogpraktik i firmaet Funny Cars i Bramming, og en stor del af arbejdet består i at bemande legeredskaber som hoppeborge og klatrebjerger ved byfester, fest i butikcentre og lignende.

Det er typisk weekendaktiviteter for børn og barnlige sjæle og senest måtte Edis styre et rodeorensdyr i Esbjerg. Det giver ham mulighed for at komme i kontakt med mange mennesker, og det er en ekstra mulighed for at træne det danske sprog. Indehaver og sprogmakker Bibi Laursen siger om Edis: "Første gang var Edis tilbageholdende og nervøs, men nu er han blevet meget mere selvsikker og taler fint med kunderne."

Den mere direkte sprogtræning foregår på hverdagene, hvor bilerne skal pakkes med det udstyr, der skal bruges til aktiviteterne og senere pakkes ud igen. Det drejer sig om at forstå, hvad der skal pakkes og hvordan, samt at få det korrekte udstyr med. "Vi bruger pakkelisten, som et redskab til at træne sproget, og Edis er også god til at øve enkeltord, som dukker op undervejs. Hvis han mangler ord, kan han opføre små skuespil for at få os til at forstå hvilket ord, det er han leder efter", siger Bibi, der er meget tilfreds med Edis' arbejdsindsats. Edis udfylder alle former for jobfunktioner og han er meget aktiv, og viser selv initiativ, både når det gælder arbejdsopgaver, og når det gælder sproget.

"Når vi sidder i bilen på vej til og fra en aktivitet, er det en fantastisk god mulighed for at få talt godt sammen, og hvis det kniber med forståelsen, så er smartphonen et godt redskab til at finde det rette ord og komme videre i samtalen", siger Bibi. Ud over Edis, så har Bibi også en ansat med tyrkisk baggrund, og de to får også lært meget af hinanden. "Men der er et fast krav", siger Bibi, "det er kun dansk, vi taler her!"

Den sproglige udvikling støttes af sprogkonsulenten fra Lær Dansk i Esbjerg, og ved den afsluttende vurdering giver alle udtryk for, at Edis er blevet mere selvsikker og åben, og at han er god til selv at øve det sproglige. Her bliver han også godt hjulpet af sin kæreste, der taler flydende dansk.

I det hele taget er det tydeligt, at Edis befinder sig godt, men er meget ivrig efter at få fast arbejde, så han kan forsørge sig selv og sin datter. Det er tydeligt, at når talen falder på Edis' fremtid med datteren, så bliver Edis ivrig, og det danske sprog blomstrer og bliver mere og mere flydende.